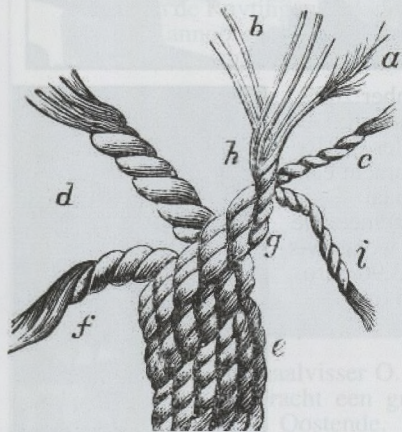

'Al het vaststaande verdamp't

Twintig jaar Vlaamse vismijntwisten

AL TWINTIG JAAR zijn we hier getuige van felle, niets en niemand ontziende vismijntwisten. Ook dit jaar bracht de pers er weer uitgebreid verslag van: de bazen van de Zeebrugse Visveiling en die van de Oostendse Vismijn gunnen elkaar het licht in de ogen niet. De twee grootste Vlaamse visafslagen zijn in een uitputtende concurrentiestrijd verwickeld. Waarom eigenlijk? Laat ons proberen het touw te ontrafelen, de knoop te ontwarren.

ALS DE SECTOR het imago van een bende onverbeterlijke ruziemakers torst, dan is dat in belangrijke mate aan die vismijnbazen te wijten. Ministers, parlementairen en ambtenaren, die de sector met toenemende vertwijfeling bekijken, mogen dan wel in koor het lyrische refrein van de noodzakelijke samenwerking aanheffen, de realiteit is anders. Heel anders! Hoe dat komt? Laat ons beginnen met een oubollig klinkend citaat. Houd u vast: *'De voortdurende omwenteling van de productie, de onafgebroken schok aan alle maatschappelijke toestanden, de eeuwige onzekerheid en beweging onderscheidt de bourgeoisperiode van alle andere. Alle vaste, ingeroeste verhoudingen met hun gevolg van eerwaardige voorstellingen en zienswijzen worden opgelost, alle nieuwgevormde verouderen, voordat zij zich kunnen verstenen. Al het (...) vaststaande verdamp't, al het heilige wordt ontwijfd (...).'*

Als er iemand is die onmiddellijk weet waar dit citaat op slaat, dan is het wel (de oud?-marxist) Yves Miroir, voorzitter van de vennootschap die de Oost-

endse vismijn uitbaat. Hij weet dat deze woorden uit de pen van Karl Marx komen, die daarmee ons tijdperk onderscheidt van alle voorgaande waarin alles vast placht te staan, waarin zekerheid heerste, de zaken 'ingeroest' waren en 'versteend'.

Dat die tijd inmiddels ook in de vismijnen voorgoed voorbij is, is wel duidelijk. Sinds Miroir en de zijnen in 2002 de Oostendse visafslag in handen genomen hebben staat *niets* meer vast. Sindsdien kunnen we inderdaad spreken van *'voortdurende omwentelingen'*, van *'onafgebroken schokken'* of, zoals Marx het op-zijn-Herman-De-Croo's uitdrukt, van *'verdamping van het vaststaande'*.

TOT IN 2002 stond het zonder meer vast dat de Oostendse vismijn een verloren zaak was. Almaar meer reders kozen voor de Zeebrugse Visveiling (ZV) die niets minder dan de draaischijf van de Europese visserij wilde worden. De rederscoöperatieve Onderlinge Visafslag (OVA) die in Oostende voor de vismijnactiviteiten instond had dan ook jaar na jaar minder te doen. In 2001 werden daar nog amper 4.000 ton visserijproducten aangevoerd. Een achteruitgang met maar liefst 70% van wat daar in 1990 aan wal gezet werd. Dat kon uiteraard niet blijven duren. De stad Oostende, eigenaar van de vismijninfrastructuur, kon de almaar toenemende verliezen niet ten eeuwigen dage blijven ophoesten.

De vismijn opdoeken bleek geen optie. De visserij is inderdaad maar moeilijk weg te denken uit een stad die nog tot het midden van de vorige eeuw de grootste Vlaamse vissershaven was. Daar huizen ook vandaag nog altijd de Rederscentrale, de

wetenschapslui, rechters en ambtenaren die de rederijen begeleiden en de school die nieuwe vissers produceert; daar zorgt de visserij nog altijd voor werk in een streek die al te veel door werkloosheid geteisterd wordt. Daarom besliste de Stad een bedrijf in het leven te roepen — Het Autonoom Gemeentelijk Vismijnbedrijf Oostende — dat op een moderne manier de concurrentiestrijd om de markt zou kunnen aangaan. Met succes, zo blijkt uit de cijfers. In 2005 gingen in de Oostendse vismijn alweer 10.000 ton visserijproducten over de toonbank.

Vriend en vijand beamen dat het nieuwe bedrijf in Oostende een trendbreuk heeft gerealiseerd. Ze mogen het oneens zijn over de daarbij gebruikte methoden, maar het is zeker een merkwaardige prestatie. Niet alleen telt de Vlaamse vissersvloot vandaag minder dan honderd varende schepen (een halvering in twintig jaar), er zijn ook de almaar strenger wordende quota die de aanvoer beperken. Vandaag voeren de Vlaamse vissers jaarlijks maar twintigduizend ton vis meer aan. In 1975 was dat nog het dubbele en in de vroege jaren zestig meer dan vijftigduizend. De Oostendse vismijn die er in zo'n context in slaagt uit een diep dal te krui-
pen levert een topprestatie, zeker als we weten dat het merendeel van de schepen al vele tientallen jaren vanuit Zeebrugge uitgereed worden.

In Zeebrugge konden ze er evenwel niet om lachen. Tot 2001 scheen de ZV immers nog op weg te zijn om heel de Vlaamse visserij in te palmen. De makke Oostendse en Nieuwpoortse vismijnbeheerders waren geen partij voor de agressieve manoeuvres van de Zeebrugse managers. Het leek alleen een kwestie van tijd vooraleer de restanten van de Oostendse visserij gratis en voor niks in handen van de vennootschap van Marie-Jeanne Beaus en Marc Bekaert zouden vallen. Dat visioen werd in 2005 verpulverd. In hetzelfde jaar dat de Oostendenaars hun succes vierden, zag de ZV haar aanvoer met bijna 14% zakken. De managers van de ZV weten de terugval aan *'de agressieve commerciële politiek van Oostende'*. Gelijk hadden ze. Zo mak als de oude Oostendenaars tot dan toe op de Zeebrugse uitdaging gereageerd (eigenlijk: niet gereageerd) hadden, zo woest ging het duo Miroir-Pollet nu te keer.

MAAR WIE DENKT dat het Oostendse offensief de start gaf aan de vismijntwisten heeft het verkeerd voor. Het is zoals Fred Wittevrongel, oud-directeur van de RC, het in 1993 al zei: *'De problemen zijn begonnen met de komst van de Zeebrugse Visveiling.'* Hij verwoordde het als volgt: *'Door de eeuwen heen — het past hier om die uitdrukking te gebruiken — hebben de reders zelf hun producten verkocht en geschiedde de verkoop door een commissionair door de reders zelf aangeduid: een normale en logische zaak; zoals dit nu nog is in alle andere sectoren waar de veilingen in handen zijn van de producenten zelf... Alles werkte goed en tot ieders tevredenheid.'* En hij vervolgt: *'Het kan toeval zijn, maar zoals velen opmerken, zijn de problemen begonnen, toen in 1987 de Zeebrugse Visveiling (ZV), een handelsvennootschap van mensen buiten de sector, werd opgedrongen. Dat kan toch niemand ontkennen. Dit is gewoon een vaststelling.'*

Een nuchtere vaststelling inderdaad, maar zeker geen toeval. Tot 1987 werden de drie Belgische visveilingen op krek dezelfde manier geleid. Zowel in Zeebrugge, Oostende als Nieuwpoort was de infrastructuur in handen van de respectievelijke steden en werden de veilingactiviteiten georganiseerd als een service aan de reders (in Zeebrugge was dat door de ZVA waarin stad, reders en handelaars in gelijke mate participeerden). Geen van de drie visafslagen werd geleid door winstbejag (alhoewel de boekjaren wel degelijk positief afgesloten werden). Marketing, rendement, marktaandeel, winstmaximalisatie... het waren begrippen die in het vismijnjargon niet voorkwamen. Er bestond geen concurrentie tussen de Vlaamse vismijnen. Ze organiseerden de verkoop van 'hun' reders. De vismijnen verzorgden een service. And that was it! Dat veranderde toen de Zeebrugse vismijn in 1988 in handen van een commercieel bedrijf kwam, dat bovendien Europese pretenties zei te hebben. De

bestaansreden van de ZV was niet het bieden van service aan de reders, maar het maken van winst. Daarom moest de ZV eerst en vooral groeien. Maar elkeen in de sector wist toen al dat de markt zou krimpen. De Europese Commissie legde immers de vlootafbouw op (de Meerjarige Oriëntatieplannen) en organiseerde strenge aanvoerbeperkingen (quota) die ervoor zouden zorgen dat de visserij jaar na jaar zou krimpen.

Hoe kon de ZV dan toch groeien? Ze kon dat alleen door nieuwe aanvoer aan te trekken... die voor een belangrijk deel zou komen van reders die hun ouwe, trouwe vismijnen links lieten liggen ten voordele van de nieuwe, dynamische ondernemers van de ZV. En dynamisch was het zeker. Tegensputtende directeurs (Neyts), reders en kopers werden gepasseerd: de Rederscentrale door de Vlaamse Redersvereniging (VRV), de Zeebrugse Vis Kopers (ZVK) door de Zeebrugse Vis Promotoren (ZVP); zo vlug mogelijk werden de oude vismijngebouwen verlaten om in de achterhaven een nieuw complex op te trekken; de ZV beperkte zich niet langer tot het veilen van wat de reders aanboden, maar ze werd een echte handelaar; er werd zelfs een eigen, elektronisch veilingssysteem ontworpen (Pefa.com) dat Europa (wat zeg ik: de wereld) moest veroveren; reders werden individueel benaderd om ze aan de ZV te binden; er werd zelfs geprobeerd nieuwe aan de ZV gehechte rederijen te vormen (Fishlink)... En jaar na jaar palmde de ZV heel het Vlaamse vismijngebeuren in.

Veel van dat geweld mag dan uiteindelijk een kwijnend bestaan gaan leiden zijn of zelfs een stille dood gestorven, het belet niet dat we dezelfde technieken (maar dan wel vele jaren later) ook in Oostende zullen aantreffen. De ZV diende inderdaad als gangmaker voor de modernisering van het vismijngebeuren in heel Vlaanderen: het is in de ZV dat de eerste rijdende klok geïnstalleerd werd; de ZV zat als eerste op het internet; de ZV was de eerste veiling die zelf op zoek ging naar nieuwe aanvoer en

nieuwe afzet; de ZV was de eerste om strengere kwaliteitseisen op te leggen aan zichzelf en haar aanvoerders... Oostende volgde, zij het met vele jaren achterstand; soms zelfs later dan de stedelijke vismijn van Nieuwpoort. Maar kijk, in 2002 werd Freddy Pollet als manager in de Oostendse vismijn aangesteld. Pollet was in een vorig leven algemeen directeur van de ZV geweest, en is dus iemand die de *'truken-van-de-foor'* beter kent dan wie ook. Sindsdien zien we in Oostende een vergelijkbare dynamiek als in Zeebrugge. Sindsdien gaat het ook in Oostende razendsnel vooruit.

WAAR DE ZV tot in 2001 de door haar gelanceerde concurrentiestrijd (weliswaar bij gebrek aan tegenstand)

op één been leek te winnen, moest er opeens rekening gehouden worden met een ernstige concurrent. Voor onze ogen ontplooidde zich vervolgens de nooit fraai ogende cultuur van de concurrentiestrijd, een 'rat race' die tot vandaag voortduurt. De verwijten gaan over en weer; lobbyen gebeurt op basis van verdachtmakingen en regelrechte leugens; het oeverloos geklaag over oneerlijke concurrentie neemt zienderogen toe; de kinderachtige aanval van de ene wordt beantwoord door het haantjesgedrag van de andere; klachten worden gevolgd door tegenklachten; reders die eertijds door de ZV afgesnoept waren worden nu door de Oostendenaars teruggehaald; schepen die altijd al in Zeebrugge gemijnd hadden vinden opeens de weg naar Oostende; enzovoort enzoverder.

Merkwaardig is dat die concurrentiestrijd ook nog eens verdubbeld wordt door tegenstrijdige maatschappijopvattingen, waarbij 'socialen' en 'liberalen' tegenover elkaar staan. (We zetten die termen tussen aanhalingstekens omdat ze niet betekenen dat de 'socialen' vies zijn van winstgevende zaakjes en de 'liberalen' eraan zouden denken staatssteun te laten liggen.) De ZV werd in 1988 opgericht met privé-kapitaal, ter-

SMEDERIJ

St. Martin Bvba

Alle herstellingswerken aan vissersvaartuigen

Werkplaats: H. Baelskaai 4 te Oostende - Tel.: 059/ 32 25

Carlo 0477 20 91 87

Zetel: Paul Michielslaan 23 te Oostende

wijl het nieuwe Oostendse vismijnbedrijf in 2002 van start kon gaan met geld dat door de stad ter beschikking werd gesteld. De Zeebrugse managers vinden dat niet eerlijk. Ze worden daarin gesteund door bijvoorbeeld de Oostendse politicus Jean-Marie Dedecker die het liefst zou hebben dat de overheid helemaal uit het economische leven verdwijnt. Zij staan tegenover degenen die niet inzien waarom een overheid, als de stad Oostende, op die manier geen actieve rol zou mogen spelen in het creëren van werkgelegenheid en welvaart. In elk geval zijn ze er in Oostende zodoende in geslaagd zich in het wiel van de ZV te plaatsten. We moeten al ver in de tijd teruggaan om die twee Vlaamse vismijnen zo dicht op elkaar te zien fietsen. In 2001 nam de ZV nog 77,2% van de visaanvoer voor haar rekening en moest Oostende zich tevreden stellen met amper 20%. Verleden jaar mocht Zeebrugge nog 56% van de aanvoer in haar kasboeken schrijven, in Oostende was dat inmiddels gestegen tot 43%.

Is daarmee het verbroken evenwicht hersteld? Gaan die twee vismijnen zich voortaan weer louter als dienstverleners voor de reders gedragen, zoals ze dat indertijd deden en zoals de piepkleine stedelijke vismijn van Nieuwpoort het al die tijd is blijven doen? Bah neen. We mogen er ons aan verwachten dat ook in de toekomst *'alle nieuwgevormde verhoudingen verouderen, voordat zij zich kunnen verstenen'* en dat *'Al het vaststaande verdamt, al het heilige wordt ontwijd.'* We gaan hier nog een en ander meemaken!

Flor Vandekerckhove

4de Vistijn in Oostende

AG Vismijn Oostende organiseert op zaterdag 6 oktober het 4de Vistijn, een culinair diner met veel visgerechten. De avond gaat door in het Media Center in samenwerking met Stad Oostende, Hotelschool Oostende en Fort Napoleon. De inschrijvingsprijs bedraagt 65 euro/persoon. De opbrengst wordt net als in het verleden verdeeld onder het Opvangtehuis De Bolle, het K.W. Ibis, het Zeemanshuis Godtschalck, De Katrol en het Steunfonds voor Verlaten Kinderen en Kansarmen.

Inschrijven kan tot en met 27 september door storting op rek. 001-4321878-22 met vermelding "Vistijn 2007"

Info : Kapt. Patrick Vermandel 059-32.16.87 of patrick.vermandel@oostende.be.

Meeste verdachten van visfraude in Urk niet voor de rechter

Het proces rond de visfraude in Urk is op maandag 3 september van start gegaan voor de rechtbank van Leeuwarden. Het rechtscollege moet een oordeel vellen over de fraudepraktijken die in de in 2005-2006 werden vastgesteld na een inval van de Algemene Inspectiedienst (AID) bij de visafslagen en bedrijven in Urk en Den Helder. Van de 70 verdachten (22 rechtspersonen, 48 individuen) staan er slechts 27 terecht. Voor 29 dossiers heeft het openbaar ministerie geen vervolging gevorderd en met vier rechtspersonen en acht beschuldigen werd een schikking getroffen onder de vorm van een boete of werkstraf.

De eerste zitdag start met de rechtszaak tegen Visafslag Urk en zes werknemers. In de tweede week moeten twee Urkers die vier Belgische rederijen vertegenwoordigen zich voor de rechter verantwoorden. Het hele proces zal vier weken in beslag nemen.

70.000euro boete voor schelpenvisser UK.307

De schipper en de eigenaar van de schelpendreger UK.307 Jakoba van de rederij Pasternak uit Urk werden eind juli in Engeland veroordeeld voor een gezamenlijke boete van bijna 70.000 euro. De rechtbank van Brighton oordeelde dat ze zich schuldig maakten aan 45 verschillende overtredingen die door het Marine and Fisheries Agency werden vastgesteld. Uit dieper onderzoek is ook uitgekomen dat voor de UK.307 tussen april en november vorig jaar verkeerde aanlandingsverklaringen werden afgelegd. De schipper gaf hogere schelpenvangsten om meer bijvangsten te mogen behouden.

Tevens wilde hij hiermee zijn tractorecord opvoeren in het vooruitzicht van de mogelijke invoering van quota voor St.-Jakobsschelpen.

Voor zijn aandeel in de vervalsing van het logboek, onjuiste meldingen van de aanvoerhoeveelheden, het vissen op tong in gebieden waar Nederlandse vaartuigen geen quotum hebben en andere overtredingen van de visserijregels kreeg de Engelse schipper een boete van 15.000 euro. De rederij werd veroordeeld tot de betaling van 35.000 euro en moet daar bovenop nog 20.000 euro gerechtskosten betalen.

European Seafood-salon blijft tot 2010 in Brussel

De Amerikaanse organisator van de European Seafood Expositie, Diversified Business Communications, sloot een meerjarenovereenkomst af met de Brussels hotelsector om de vakbeurs tot 2010 in Brussel te behouden. Heel wat andere grote steden lobbyen om de grootste seafoodbeurs ter wereld naar zich toe te trekken.

Nieuw cursus-visboek

In oktober brengt de VLAM een basis-visboek uit. Het educatieve kookboek is bedoeld als cursusboek voor de horeca-opleidingen, maar het zal ook via de visspecialisten aan een speciale voorintekenprijs verkrijgbaar zijn.

In het nieuwe visboek worden de verschillende basisbereidings technieken (bakken, pocheren, smoren, grillen, marinieren en wokken) voor vis stap voor stap uitgewerkt. Het zal ook een index bevatten van de beste aankoopperiode voor de verschillende vissoorten, hun aanbevolen bereidingswijze en een reeks groenten en drankentips.

Alle industriële en scheepsherstellingen

— mekaniek en plaatwerk

H. Baelskaai 22, 8400 Oostende

Tel. 059 33 22 15

Fax: 059 33 01 55

GSM Johan (0477) 31 54 15

GSM Ludo (0477) 33 54 35

**BEMA
DOET
HET!**